

КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ КРИМІНАЛЬНИХ СУБКУЛЬТУР В СТРУКТУРІ СУСПІЛЬСТВА

Викладач: доктор філософських наук, доцент, Скворець Володимир Олексійович

Кафедра: соціології, IV корпус, ауд. 309

E-mail: skvorets.v.o@gmail.com

Телефон: 099-649-56-00, 098-788-31-77

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення), Telegram, ZOOM

Освітня програма, рівень вищої освіти	соціологія медіації і кримінології бакалавр					
Статус дисципліни	Вибіркова					
Кредити ECTS	3	Навч. рік	2021-2022	Рік навчання -4	Тижні	14
Кількість годин	90	Кількість змістових модулів ¹		4	Лекційні заняття – 28 Практичні заняття – 28 Самостійна робота – 34	
Вид контролю	Екзамен					
Посилання на курс в Moodle			https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12732			
Консультації: особисті – середа з 11-25 до 12-45, IV к., ауд. 309, дистанційні – Viber, Telegram, ZOOM за домовленістю.						

ОПИС КУРСУ

Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення бакалаврів із проведенням компаративного аналізу кримінальних субкультур у структурі суспільства. Зміст курсу включає ознайомлення студентів із теоретико-методологічними засадами дослідження кримінальних субкультур; осмислення кримінальної субкультури як основи соціального порядку в кримінальному співтоваристві; визначення специфіки різновидів кримінальних субкультур та організованої злочинності у країнах світу.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент **зможє:**

- аналізувати субкультури як предмет наукового дослідження;
- аналізувати кримінальні субкультури як регулятор відносин у кримінальному співтоваристві;
- виявляти вплив атрибутів кримінальної субкультури на поведінку особи.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Презентації лекцій, плани семінарських занять, методичні рекомендації до виконання самостійних дослідницьких завдань та творчих робіт розміщені на платформі Moodle:

<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12732>

¹ 1 змістовий модуль = 15 годин (0,5 кредита ECTS)

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи:

участь у дискусіях на семінарських заняттях;
виконання тестових завдань в системі Moodle;
написання есе (письмової роботи) на задану тему.

Критерії оцінювання теоретичного завдання:

Участь у дискусіях на семінарських заняттях оцінюється за такими критеріями:
5 балів – повна, аргументована і логічно-послідовна відповідь на питання семінару.
4 бали – неповна відповідь на питання, у якій відсутній один із елементів змісту.
3 бали – неповна відповідь на питання, у якій відсутні два-три елементи змісту.
1-2 бали – неповна і нелогічна відповідь, що має фрагментарний характер відбиття змісту.

Критерії оцінювання практичного завдання:

Написання есе (письмової роботи) на задану тему оцінюється за такими критеріями:
5 балів – повнота структури та змісту основних елементів аналізу в письмовій роботі за наявності власного бачення проблеми.
4-3 бали – наявність у письмовій роботі власних думок, але відсутність деяких елементів аналізу.
1-2 бали – в письмовій роботі поверхово розкривається зміст проблеми.

Підсумкові контрольні заходи:

Підсумковий контроль проводиться по закінченні вивчення курсу з метою оцінювання результатів засвоєння студентами навчальної дисципліни на завершальному етапі. Підсумковий контроль відбувається у формі комплексного заліку, який складається з:

1) розгорнутої усної відповіді на 2 теоретичних питання; 2) виконання підсумкового тесту в системі Moodle; 3) виконання індивідуального творчого завдання передбачає розробку програми соціологічного дослідження з проблем кримінологічної безпеки. Ця розробка має бути поданою до початку заліку у вигляді презентації обсягом 12-15 файлів. Студент повинен публічно захистити свій проект заняття перед групою і викладачем.

За результатами заліку здобувач вищої освіти може отримати 40 балів.
З них 10 балів – за результатами відповіді на питання, 10 балів – за результатами тестування;
20 балів – за індивідуальне завдання.
У цілому, вони можуть отримати 100 балів.

Критерії оцінювання відповіді на питання:

Кожне з двох питань відповіді на заліку оцінюється за такими критеріями:
5 балів – відповідь логічна, повна й аргументована;
3-4 бали – відповідь логічна й послідовна, але окремі аспекти не розкриті;
1-2 бали – відповідь поверхова, студент знає основні поняття.

Практичне завдання (індивідуальна робота студента) – розробка програми соціологічного дослідження з проблеми компаративного аналізу кримінальних субкультур у структурі суспільства.

Критерії оцінювання індивідуального завдання:

Критеріями оцінювання розробленої студентом програми соціологічного дослідження з проблеми компаративного аналізу кримінальних субкультур у структурі суспільства є:

20-18 балів – наявність таких складових: 1) титульний лист, у якому вказано прізвище та ім'я автора, назву теми дослідження; 2) актуальність обраної проблеми дослідження; 3) мета і завдання дослідження; 4) предмет дослідження; 5) основні методи дослідження; 6) основні ідеї теорій і концепцій, на які спирається дослідження; 7) розробка заняття ґрунтується на сучасній літературі.

17-15 балів – повна або часткова відсутність одного з названих критеріїв.

14-12 балів – повна або часткова відсутність двох із названих критеріїв.

11-9 балів – повна або часткова відсутність трьох із названих критеріїв.

8-5 балів – повна або часткова відсутність чотирьох із названих критеріїв.

4-1 бали – повна або часткова відсутність п'ятьох із названих критеріїв.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)		
E	60 – 69 (достатньо)	3 (задовільно)	Не зараховано
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольний захід	Кількість балів
Змістовий модуль 1			
Тиждень 1 Лекція 1 Семинар 1	Методологія компаративного аналізу субкультур		
Тиждень 2 Лекція 2 Семинар 2	Субкультури як предмет наукового дослідження	Участь у дискусіях на семінарському занятті	5
Тиждень 3 Лекція 3 Семинар 3	Неформальні субкультури та соціалізація особистості	Участь у дискусіях на семінарському занятті	5
Тиждень 4 Лекція 4 Семинар 4	Субкультури як фактор соціального управління	Тема есе «Вплив елементів неформальних субкультур на поведінку студентів» (обсягом 2-3 сторінки)	5
Змістовий модуль 2			
Тиждень 5 Лекція 5 Семинар 5	Поняття кримінальної субкультури	Участь у дискусіях на семінарських заняттях	5

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
Силабус навчальної дисципліни

Тиждень 6 Лекція 6 Семинар 6	Кримінальна субкультура – регулятор відносин у кримінальному співтоваристві	Участь у дискусіях на семінарських заняттях	5
Тиждень 7 Лекція 7 Семинар 7	Соціальна стратифікація у кримінальному світі	Тема есе «Статуси та ролі в кримінальній ієрархії» (обсягом 2-3 сторінки)	5
Змістовий модуль 3			
Тиждень 8 Лекція 8 Семинар 8	Злодії в законі	Участь у дискусіях на семінарських заняттях	5
Тиждень 9 Лекція 9 Семинар 9	Традиції кримінальної субкультури	Участь у дискусіях на семінарських заняттях	5
Тиждень 10 Лекція 10 Семинар 10	Особистість і атрибути кримінальної субкультури	Тема есе «Вплив атрибутів кримінальної субкультури на поведінку особи» (обсягом 2-3 сторінки).	5
Змістовий модуль 4			
Тиждень 11 Лекція 11 Семинар 11	Кримінальні субкультури Півдня Італії	Участь у дискусіях на семінарських заняттях	5
Тиждень 12 Лекція 12 Семинар 12	Кримінальні субкультури в США	Участь у дискусіях на семінарських заняттях	5
Тиждень 13 Лекція 13 Семинар 13	Кримінальні субкультури в Росії	Тема есе «Стан кримінологічної безпеки життєдіяльності об'єднаної територіальної громади» (обсягом 2-3 сторінки)	5
Тиждень 14 Лекція 14 Семинар 14	Кримінальні субкультури в Україні	Презентація індивідуального дослідницького завдання	
	Підсумковий контроль (теоретичний і практичний)	Захист індивідуального дослідницького завдання: індивідуальна робота студента – розробка програми соціологічного дослідження з проблем кримінологічної безпеки.	20
		Підсумкове тестування на платформі Moodle https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=12732	10
		Відповідь на питання екзамену	10

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Александров Ю.К. Очерки криминальной субкультуры. Москва : «Права человека», 2001. 152 с.

2. Божок О.І. Феномен субкультури в багатогранності буття культури. Вісник НТТУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка. 2009. Випуск 2. С. 17-20.
3. Гула Л. Кримінальна субкультура як детермінант злочинності в установах виконання покарання. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. № 884. С. 223–229.
4. Дрьомін В. М. Злочинність як соціальна практика : інституціональна теорія криміналізації суспільства : монографія. Одеса : Юридична література, 2009. 616 с.
5. Конева С.В. Компаративный метод на разных этапах своего развития. Вестник ТГУ: Педагогические науки. 2013. №4. С. 30–35. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/komparativnyu-metod-na-raznyh-etapah-svoego-razvitiya>
6. Мальцев О. Вечный двигатель. Одесса: ЧП «Издательский дом «Патриот», 2021. 155с.
7. Мальцев О. Методическое пособие по исследованию субкультуры «Нарисуйте субкультуру». Одесса: ЧП «Издательский дом «Патриот», 2021. 130 с.
8. Олейник А. Н. Тюремная субкультура в России: от повседневной жизни до государственной власти. Москва: ИНФРА-М, 2001. 418 с.
9. Руценко І.П. Від «кримінальної революції» до «кримінального суспільства». Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2014. №2. С. 3-22.
10. Руценко І.П. Изучение криминальной субкультуры: методологические проблемы. Кримінальна субкультура як фактор злочинності: Кримінологічні дослідження: Вип.2. Луганськ: РВВ ЛДУВС, 2008. С. 9-15.
11. Скворец В.А. Роль субкультур в процессах латентного социального управления. Scientific Journal «Newsletter on the results of scholarly work in sociology, criminology, philosophy and political science». Вестник «Результаты работы ученых: социология, криминология, философия и политология». Ежеквартальный немецкий научный / научно-популярный журнал. 2021. Т. 2. Выпуск № 6: Субкультуры. С. 14-19.
12. Соболев В.О., Ярмиш О.Н. Організовані злочинні групи як об'єкт соціологічного аналізу. Український соціум. 2002. № 1. С. 33-40.
13. Фурман А. Субкультура. Психологія і суспільство. 2011. № 3. С. 187-192.
14. Чаплик М. М. Злочинний жаргон як феномен кримінальної субкультури. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи». Харків. 2013. № 1045. С. 164-168.
15. Чаплик М. Руйнування «кримінального суспільства» як запорука єдності України. Український соціологічний журнал. 2014. № 1-2. С. 117-122.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ:

1. Волков В. В. Мафія в зеркале социологии. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/mafija-v-zerkale-sotsiologi/viewer>
2. Волков В. В. Мафія в США. Мафія в зеркале социологии. С. 62-67. URL: https://eupress.ru/uploads/files/S-201_pages.pdf
3. Иванов Р. Мафія в США. URL: <https://coollib.com/b/222262-robert-fedorovich-ivanov-mafija-v-ssha>
4. Каморра: история самого беспределного в мире синдиката. URL: <https://www.ridus.ru/news/278835>

5. Куракин М. *Итальянские власти начали очередной этап борьбы с преступным кланом ндрангета*. URL: <https://lenta.ru/articles/2017/07/14/mafianonmorta2/>
6. Лунеев В. *Преступность в России: тенденции, эффективность борьбы, прогноз*. URL: http://www.igpran.ru/public/publiconsite/luneev_prestupnost_in_russia.pdf
7. Макаренко Н. К. *Професійна злочинність в Україні в роки незалежності*. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2018. № 2 (107). С. 172-183. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/7468/1/17.pdf>
8. Москаленко Л.Б. *Молодежная субкультура и современность*. С. 31-35. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/54574/07Moskalenko.pdf?sequence=1>
9. *Неаполитанская мафия и ее социальный подтекст*. URL: <https://commons.com.ua/ru/neapolitanskaya-mafiya/>
10. Савин В. С., Осадчая Н. Г. *Организованная преступность: история и современность*. С. 30-33. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/organizovannaya-prestupnost-istoriya-i-sovremennost/viewer>
11. Скворец В.А. *Формирование субкультур как технология латентного социального управления*. Granite of Science. Scientific and popular journal. Латвия: Рига. 2021. №7. Гранит науки. Еженедельное издание об украинской и мировой науке. 2021. № 7. «Субкультуры завоевали весь мир». С. 90-95. URL: <https://un-sci.com/wp-content/uploads/2021/08/granit-7-szhatyj.pdf>
12. Степанова О.А. *Молодіжне угруповання скінхедів: соціальний портрет субкультури*. С. 379-385. URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/3816-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-6588-1-10-20190508.pdf>

РЕГУЛЯЦІЇ І ПОЛІТИКИ КУРСУ²

Відвідування занять обов'язкове, оскільки курс зорієнтовано на засвоєння основних засад творчого процесу, що надзвичайно важливо в рамках обраної вами спеціальності. Будь ласка, беріть участь у обговоренні! Вміння висловлювати свою думку максимально важливо для формування належних компетенцій в галузі креативних індустрій.

***Пропуски прийнятні лише з поважної причини.** Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем у години консультацій. За умови систематичних пропусків може бути застосована процедура повторного вивчення дисципліни (див. посилання на Положення у додатку до силабусу).*

Політика академічної доброчесності

Кожний з учасників навчального процесу зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Не допускаються письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства. Використання будь-якої інформації має бути правильно оформлене з дотриманням авторських прав. Якщо ви не впевнені у наявності плагіату, то можете перевірити себе за допомогою програмного забезпечення UniCheck, яке є в наявності у науковій бібліотеці ЗНУ. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Студент має бути впевненим користувачем програмного комплексу Moodle, який знаходиться на сайті ЗНУ. Наявність та валідність паролю є обов'язковою вимогою для початку навчання. Електронні пристрої можна використовувати лише в рамках навчальної необхідності. Під час аудиторних занять необхідно переводити свої телефони, смартфони, планшети та розумні годинники у беззвучний режим. Вони можуть відволікати вас, викладача та ваших колег. Протягом заняття варто утримуватись від надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірки електронної пошти, соціальних мереж тощо.

Комунікація

Очікується, що студенти перевірятимуть свою електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle та реагуватимуть своєчасно. Всі робочі оголошення надсилаються через старосту та розміщуються в Moodle. Будь ласка, перевіряйте повідомлення вчасно. Електронна пошта має бути підписана справжнім ім'ям і прізвищем.

² Тут зазначається все, що важливо для курсу: наприклад, умови допуску до лабораторій, реактивів тощо. Викладач сам вирішує, що треба знати студенту для успішного проходження курсу!

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2021-2022 рр.

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 2021-2022 н. р. (http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html)

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до *Положення про організацію та методу проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається *Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються *Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yvcds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється *Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті*: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються *Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yvfw9v>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: *Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; *Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84 (щоденно з 9 до 21).

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ. Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції (Воронков В. В., 1 корп., 29 каб., тел. +38 (061) 289-14-18).

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 17.00; субота з 09.00 до 15.00.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресами:

- для студентів ЗНУ - moodle.znu@gmail.com, Савченко Тетяна Володимирівна
- для студентів Інженерного інституту ЗНУ - alexvask54@gmail.com, Василенко Олексій Володимирович

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocnu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>